

مجله انجمن نایبانیان افغانستان - نشریه سوم سال اول

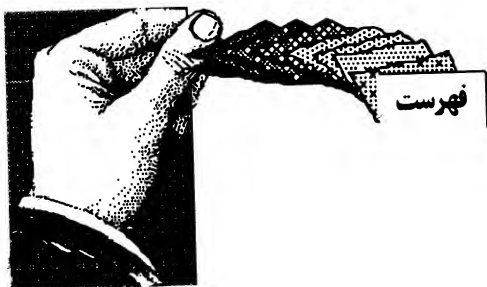
روشن‌دلان ROSHAN DILLAN

د افغانستان د نایبانیانو د انجمن نشراتی اورگان
لمری کال - دریمه گنه

د ۱۴۱۹ د رجب المرجب هـ ق د ۱۳۷۷ د عقرب هـ ش د ۱۹۹۸ د نومبر د میاشتنی خبرونه

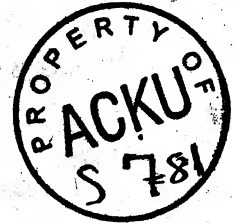
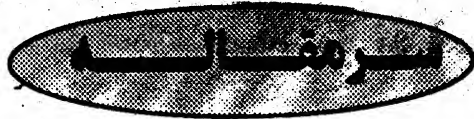

در تصویر فوټه از کارهای دستی اعضای مسلکی انجمن نایبانیان افغانستان به مشاهده میرسد.

در برگهای این شماره

- ۱- در آستانه پیروزی ----- (۱)
- ۲- د عظیم الشان قرانکریم حفظ او قرائت ----- (۲)
- ۳- معرفی يك نابینا ----- (۳-۴)
- ۴- لوتیز بریل ----- (۵)
- ۵- د بینا او نابینایانو ----- (۶)
- ۶- د لویانو خبری ----- ۷
- ۷- نابینایان و مشاغل حرفوی ----- ۸
- ۸- د زره سترگی یوه ادبی طرح ----- ۹
- ۹- هلن کیلر یوه نابینا ----- ۱۰
- ۱۰- از دیار جامی ----- ۱۱
- ۱۱- توان د افغان معیوبینو نشریه ----- ۱۲
- ۱۲- خواهران نابینا و انجمن ----- ۱۳
- ۱۳- زندگی نابینایان در جامعه اسلامی ----- ۱۴
- ۱۴- راپور ریع وار ----- ۱۵

در آستانه پیروزی

ها و کاستی‌ها امروزندیم در آینده دست آورده‌های خوب و بهتر داشته باشیم که یکی هم تهیه و تشریح مجموعه مستقل آشنائی در رابطه با زندگی نابینایان روشن ضمیر ما میباشد.

هم چنان باید بنا بر علاقه مندی هر چه بیشتر نابینایان گرامی تیراژ طبع مجله روشنلان به خط بریل را افزایش داده و در دسترس آنان قرار دهیم تا واقعاً هدف بلند بردن سطح فرهنگی و کلتوری آنها برآورده گردد.

در قسمت ثبت و تهیه کست مطالب مجله باید اقدامات مؤثر و عملی هر چه بیشتر صورت پذیرد.

ما تاکنون همواره از مساعدت‌های خوب و به موقع دفتر محترم CDAP بر خوردار بوده و در آینده نیز آنها و مراجع دیگر با ما همکاری خواهند فرمود.

در پایان زندگی آرام و سعادتمند را برای همه هم‌مهینان عزیز و با‌الخاصه نابینایان محترم و خانواده‌های شان خواهانم و امیدواریم در روز‌های استقرار صلح سراسری بهارخوب پر فیض را در پیشرو داشته باشیم.

میباشد به مساعدت و همکاری مراجع ملی و بین‌المللی نیازمند بوده ایجاد شرایط صلح آمیز لازم و ضروری میباشد. ولی تقاضای زمان چنین است که باید در اوضاع و احوال دشوار و نامساعد باید وظایف خویش را پیش برد و به انجام آن کمر همت بست.

انجمن نابینایان افغانستان در چنین شرایط کار و فعالیت خویش را آغاز نموده و تاکنون به لطف و یاری خداوند متعال موفقانه به پیش میبرد.

ما از آنچه که تاکنون انجام داده‌ایم راضی هستیم و برای خدمت‌گذاری هر چه بیشتر بر نابینایان روشندل در آینده نیز پلانتها و بر نامه‌های روی دست داشته که از جمله میتوان ایجاد يك باب لیلیه را به ظرفیت ۲۰ تن از اطفال نابینا یتیم و بی سرپرست نام برده در قسمت امورات تعلیمی و نشراتی نیز فعالیت‌های صورت گرفته بگونه مثال اشتراك فعال در تجلیل از سوم دسمبر روز جهانی معلولین و معیوبین و تدویر نمایش ویژه تربیوی و مسلکی در این خصوص ولی با وجود کمی

زندگی با همه تلخی و شرنینی‌های آن میگذرد. آری روند زندگی هم چون بهر موج و خروشان به پیش می‌رود و ما را بسوی این همه گامها و ناکامی‌هاییکه در انتظار ماست با خود میبرد.

این واقعیت آشکار و روشن است که از اثر جنگ‌های خونین دو دهه اخیر در جامعه ما مسیر زندگی کاملاً غیر عادی و دگرگون گردیده و هر خانواده‌ء افغان از آن به شکل از اشکال متاثر گردیده است.

یکی از آن هم معلولیت و معیوبیت‌های ناشی از جنگ میباشد ارقام و احصائیه‌ها تعداد معلولین و معیوبین را در کشور ما بالغ به هفتصد هزارتن نشان میدهد. که تعداد کمتر از مناصفه آن را معلولین ارثی تشکیل میدهند کار سروری و احصائیه‌گیری دقیق نابینایان در کشور ادامه داشته و به مبنای آن پلانت‌های وسیع خدماتی برای آنها طرح و ترتیب خواهد گردید.

پیش برد کارخوب و مثمر برای نابینایان وابستگی به عوامل مختلف و متعدد دارد که نیاومند يك برنامه وسیع و همه‌جانبه کار

د عظیم الشان قرآن کریم حفظ او تکرارت

باقی
برنال

دی پاتی شو له تلپاتی تیارو سره. دغه مهال نو تر ټولو سختی شیبی وی او هغه نور له ژونده څخه ستومانه شوی وو څلور کلونه یو په بل پسې همداسی تیر شول او په همدغه موده کی وو چی ده له خپلی مهربانی مور بی بی څخه د قرآن مجید په حفظ پیل وکړ هغی به ماشومتوب څخه قرآن شریف لوستلی او بیانی کلونه کلونه د لومځونو او تر اوسو په ترڅ کی وظیفه کړی وو همدغه وخت هغه پخپل ځان کی د یره نوی خوځښت او تحرک احساس وکړ او وتی پتیله چی قرآن شریف په بشپړه توگه حفظ کړی ۱۳۶۳ کال وو چی د کابل په دارالحفاظ کی شامل شو د دارالحفاظ د تدریس ۸ کلنه موده ئی په شپږو کالو کی په بریالیتوب سره پای ته ورسرله او په ۱۳۶۸ کال کی په لومړی درجه فارغ شو په همدی کلونو کی ئی د خپلی شخصی علاقه مندی پر اساس د نایبانیانو د ځانگړی خط بریل زده کړ. هم تر سره کړه او اوس ورباندی لیکلی او لوستلی شی له فراغت سره سم د کابل دارالحفاظ د حفظ او قرائت په څانگه کی د استاد په توگه وټاکل شو چی تر ننه ئی یو کن شمیر

بقیه در صفحه (۱۶)

محمد نذیر کهنود او پنځو کالو وو چی کورنی ئی د کابل ښار ته چیرته چی پلارنی سرکاری ماموریت درلود راکټ شوه له هماغه ماشومتوبه د هغه په څیره کی د نکاوت او استعداد خاصی نښی نښانی تر سترگو کېدی لانی ۷ کاله نه وو پوره شوی چی د کابل ښار د استقلال په لیسه کی ئی په لوستو پیل وکړ. او په ۱۳۵۷ کال کی د همدی لیسی له ۱۲ ټولگی څخه په لومړی درجه فارغ شو ځوان نذیر په ډیره مینه او شوق د طب پوهنځی ته د کانکور په آزموینی په تیاری بوخت وو او لا نه پوهیده چی برخلیک ئی د هغه پرمخ د درونو او رنځو نو یوی ویرجنه پانه پرانیزی د هغه لور استعداد له نظره شوی وو هغه د چا خبره بدی سترگی ور اوبنتی وی. یو ناڅاپه ئی د سر له سختو خوږو سره د سترگو فشار لور شو او د همدغه کال په ژمی کی د سترگو د علاج لپاره هندوستان ته ولاړ او د شپږو میاشتو په موده کی ئی په سترگو بیا بیا د جراحی عملیات تر سره شول دا مهال ئی سترگو ته ۲۰ فیصده دبد وړ پاتی وو خو د دريو کلنو له خوږو او رنځو نو ارکالو وروسته د هیلو دغه وروستنی او نښانی هم د تورتم په یوه ناپایه سمندر کی لاهو شوه او

د قرآن کریم حفظ د انوارو هغه سپېحلی خزانه ده چی مو ږی یواځی یواځی د لوی خدای (ج) په الهی مرستی سره تر لاسه کولای او په سېنه کی خوندي کولای شوو.

دا دی موږ په همدی هکله له محترم وروړ استاد قاری محمد نذیر یوسفزی سره یوه په زړه پوری مرکه لرو چی لوستوته ئی ستاسو پام را اړوو: د یادولو ده چی قاری صاحب د نهو کالو را پدی خوا د کابل دارالحفاظ د حفظ او قرائت د څانگی استاد او دا دوهم کال دی چی د افغانستان د نایبانیانو په انجمن کی هم د ښوونی او روزنی په برخه کی د مرستیالی دنده ترسره کوي. خو ښه وی چی تر هر څه وړاندی هغوی او د هغوی له ژوند سره نورهم آشنا شو.

هغه چی په حلیتوب کی نایبنا شوی ډیری سړی او تودی کالیی خو پ میرانه کی د ویار او بریالیتوب سر منزل ته ځان رسرلی دی د ۱۳۳۹ لمریز کال د پسرلی شیبی ورځی وی چی د وردگو ولایت د چک ولسوالی د انگر په کلی کی د مدیر محمد یوسف خان له کور څخه د خوښیو د ډزو په ترڅ کی د یره ماشوم د زوکړی زیری په هر لور خپور شو نوم ئی ورته

معرفی یک نابینای که برای نابینایان افغانستان و سایر افراد جامعه خدمات بی شائبه را انجام داده است

شیرین آغا

همان بود که در صدد ایجاد انجمن نابینایان افغانستان گردید.

بالاخره در اثر سعی و تلاش خستگی ناپذیر وی و همکاری صادقانه بکنعداد از نابینایان بود که در سال ۱۹۹۶ انجمن نابینایان افغانستان برای اولین بار به مصرف شخصی اش تاسیس گردید. ویه منظور خدمت به نابینایان ومتکی بخود ساختن ایشان به فعالیت آغاز کرد و تقریباً در طول دو سال امورات انجمن نابینایان را که اکثر مصارف از پول شخصی اش بود پیش برده است. و خدماتی را از آن طریق نیز به نابینایان و سایر افراد جامعه افغانستان انجام داده است.

آهسته آهسته فعالیت های انجمن در بخش های نابینایان بیشتر شده شهرت ملی و بین المللی را کسب نمود.

بناء محترم غلام صدیق رئیس انجمن نابینایان خدماتی را که برای نابینایان افغانستان و سایر افراد جامعه انجام داده است ذیلاً بررسی مینمایم.

۱- کمک به تعداد سه هزار نابینایان در بخش های موبلٹی (رفت و آمد) خط بریل، پروگرامهای تعلیمی، مسلکی از قبیل زراعت، دوکانداری تجارت و دفاتر از طریق

خویش را از دست داد با وصف اینکه جز مادر سر سفید و خانم ش هیچ سرپرستی در خانه نداشت خود و همشیره اش نیز نابینا بودند مشکلات اقتصادی زیاد تشریش های روحی نیز دامنگیر موصوف گردید و در تنگنای زندگی قرار گرفت با وجود چنین مشکلات در تپ و تلاش راه نجات از این گرداب بسوی يك زندگی آبرومندانه گردیده ابتدا به تربیه ۳۰ قطعه از مرغ های تخمی پرداخت بعداً در سال ۱۹۸۶ به اثر رهنمائی ركمك موسسه خدمات حمایتی نابینایان افغان دروس موبلٹی (رفت و آمد) را فرا گرفته و در رفت و آمد به محیط ماحول مشکلات خویش را رفع ساخت و از ۱۹۹۸-۱۹۸۷ در موسسه مذکور ابتدا بحیث سوپر وایزر زراعت و بعداً بحیث Pro.ma ایفاء وظیفه نموده است.

در این آوان است که بخود متکی گردیده و از بار دوش اجتماع رهائی یافته علاوه بر اینکه در موسسه موصوف شخص باصلاحیت بوده و خدماتی را از آن طریق برای نابینایان افغانستان انجام میداد ب فکر آن شد که نابینایان افغانستان نیز از خوددفتری داشته باشند تا مشکلات خود را از آن طریق حل کرده بتوانند

محترم غلام صدیق فرزند توگل خان در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی مصادف به ۱۳۸۲ قمری در قریه رحمن خیل بازارك ولسوالی پنجشیر ولایت پروان در يك خانواده دهقان متولد گردیده دارای دو برادر و يك همشیره، بوده در حالیکه دویهار از عمرش سپری نشده بود پدرش وفات نمود مکتب ابتدائیه را در بازارك پنجشیر و تحصیلات عالی خود را در انستیتوت زراعت سپری نموده است صنف یازده مکتب بود کسه برادر کلاش و دو سال بعد آن برادر دیگرش وفات نمودند مقارن سالهای ۱۳۵۶ همشیره جوانش نسبت مریضی که داشت نابینا گردید.

موصوف درچار مشکلات زیاد گردیده و بارسنگین فامیل نیز بدوش وی افتید با وصف چنین مشکلات توانست تحصیلات خود را ادامه داده بعد از فراغت مدت چار سال را در مریوطات وزارت زراعت بحیث مامور مسلکی ایفاء وظیفه نموده و در سال ۱۳۶۳ نسبت اشغال افغانستان از طرف قوای شوروی وقت به پشاور پاکستان مهاجر گردید.

بعد از سپری نمودن شش ماه در دیار هجرت نسبت تکالیفی که از ناحیه چشم داشت بعد از پنج مرتبه عملیات جراحی دید چشمان

معرفی یک نابینا...

موسسه حمایتی نابینایان افغان Serve در ولایات کابل، کاپیسا، ننگرهار، لغمان، کنو و کمپ های مهاجرین افغان واقع پشاور پاکستان.

۲- درسهای کمک های اولیه نابینایانرا در سالهای ۱۹۸۸-۱۹۹۲ برای کارکنان ساحوی موسسات Safe the children که در کمپ های مهاجرین صوبه سرحد و صوبه پنجاب پاکستان به منظور کمک به نابینایان کار و فعالیت مینمودند آموزش داده است.

۳- آموزش موبلتی و بریل برای يك تبع خارجی بنام ورنر درسال ۱۹۹۰ که بعداً ایشان کار را با نابینایان در ازبکستان آغاز نموده تا الحال ادامه دارد.

۴- اعزام یکتعداد نابینایان وکارمندان آنها درکشور های مختلف مانند مالیزیا، ناروی، نیپال، امریکا، تایلند و پاکستان جهت کسب تجارب، تبادل افکار و ارتقا سطح دانش نابینایان افغانستان.

۵- معرفی نماینده گان نابینایان افغانستان در سالهای ۱۹۸۷-۱۹۹۸ و اشتراك شان در کنفرانسهای به منظور به اتحادیه ای آسیائی و جهانی جهت دریافت راه های بهتر و خویتر بخاطر خود کفائی نابینایان و کم بینایان وسایر افراد جامعه افغانستان.

۶- کسب تجارب استفاده برای اولین بار از بایسکل های دوستیه و

همچنان ماشین های سپورتی و آموزش استفاده از آنها برای نابینایان.

۷- معرفی بیشتر ازدو صد نفر نابینایان درمکاتب و مدارس جهت فراگیری تعلیمات دینی و دروس متداوله.

۸- آموزش درسهای موبلتی و بریل برای استادان دفتر CDAP (Comprehensive Disabled Afghan Pragram) در ولایات تخار، بدخشان، کندز، مزارشرف، سمنگان، هرات قندهار، وردک، غزنی ولوگر. که مصروف خدمت به معیوبین بودند.

۹- جلب توجه موسسات خیریه ملی و بین المللی جهت بهبود وضع زندگی نابینایان افغانستان.

۱۰- ایجاد دفاتر ساحوی جهت انکشاف فعالیت های انجمن نابینایان در ولایات ننگرهار مزارشرف، هرات، کابل و پشاور پاکستان.

۱۱- اعمار تعمیر برای نمایندگی انجمن نابینایان در ولایت ننگرهار به کمک موسسه UNHCR.

۱۲- دعوت از نابینایان طبقه اناث و ذکور آسیائی و جهانی جهت تبادل افکار با نابینایان افغانستان به منظور بهبود وضع زندگی نابینایان و ارتقا سطح دانش اناث نابینا و کم بین افغانستان.

۱۳- تدویر اولین کنفرانس از طبقه اناث نابینا به منظور دریافت راه های خویتر و بهتر برای ارتقا سطح دانش اناث نابینا افغانستان.

۱۴- تدویر سه کنفرانس انجمن

نابینایان افغانستان به منظور بررسی کار و فعالیت انجام شده انجمن وجستجوی راه های معقول به منظور بهبود بخشیدن وضع زندگی نابینایان افغانستان که اولی در سال ۱۹۹۶ در پشاور پاکستان و دومی در سال ۱۹۹۷ در شهر جلال آباد و سومی در سال ۱۹۹۸ در شهر کابل که در آن از نمایندگان ولایات انجمن نابینایان افغانستان دعوت بعمل آمده بود.

۱۵- تامین ارتباطات نابینایان افغانستان با نابینایان جهان.

۱۶- راجستر انجمن نابینایان افغانستان در وزارت پلان امارت اسلامی افغانستان و اتحادیه های آسیائی و جهانی.

۱۷- تشویق پروژه های کمک کننده مانند پروگرامهای صحتی، مسلکی، تعلیمی و زراعت برای مردم افغانستان.

۱۸- تشویق انتقال شفاخانه چشم در سال ۱۳۷۲ هجری مصادف به سال ۱۴۱۴ قمری از پشاور پاکستان به شهر مزارشرف افغانستان و اجازه کار و فعالیت آن شفاخانه در ولایت متذکره که روزانه بیشتر از ۱۲۰ نفر مریض را تداوی مینمود.

۱۹- ترمیم جوی قریه رحمن خیل بازارک پنجشیر به کمک دفتر افغان اید.

۲۰- ترمیم مسجد قوم مرزا جان خیل قریه رحمن خیل بازارک پنجشیر در سال ۱۹۹۳ به پول شخصی خودش.

۲۱- تاسیس مجله روشندان

بقیه در صفحه (۱۶)

د لوئیز بریل او د هغه ژوند ته یوه کتنه

باقی بریال

هغوی چې د بشری تولنی او انسانی تمدن د پرمختیا لپاره زیار ایستلی او هلی ځلی شی تر سره کړی په رښتیا سره چې د زیات قدر وړ او نه هیرایدونکی دی دا ټول انسانان د خپلو لوړو خدمتونو په ترسره کولو سره نړی بدلوی او انسانی ژوند ته یوه نوی سا او تحرک وربښی. یو له دغو کسانو څخه لوئیز بریل دی چې د نابینایانو د سترکو په وړاندې شی یوه د یوه بله او همیشنی رڼا شی خوره کړه، هو کی هغه د نابینایانو د ځانکړی لیک لوست مخترع او منځ ته راوړونکی دی هغه یو ستر انسان وو او زموږ لپاره شی داسی څه تر سره کړل

چې د بیری زیاتی ستاینی او درنښت وړنی کښلی شو.

هغه سره له دی چې پخپله هم نابینا وو پخپل لنډ عمر کی شی وکړای شول چې د لیک یو داسی بشپړ سیستم معرفی کړی چې نابینایان شی پخپله هم لوستی او لیکلی شی او اوس هغه سیستم پخپله د همده په نوم یعنی د بریل لیک بادیږی او په ټوله نړی کی ورڅخه کڼه اخیستل کیری دلوئیز ژوند لکه چې مخکی مو هم وویل لنډ خو د ویار او زیار سره وو. د هغه نوم لوئیز او کورنی نوم شی بریل او په ۱۸۰۹ میلادی کال د کوپیری په نوم د پاریس ښار په یوه محله کی وزېږېد پلارنی په پاریس ښارکی د زین جوړو لو بو کار ځای درلود چې لوئیز هلته د څلورو کلونو په عمر د یوی پېښی له امله د تل لپاره نابینا شو وروسته شی د پاریس د ځوانانو نابینایانو په ښونځی کی په لوستو پیل وکړ چې دغه وخت د نابینایانو لپاره د لیک لوست نژدی شل بیلا بیل سیستمونه وو چې بیر لومړنی او یواځی به لوستل کیدی په ۱۸۲۱ م کال کی یوه فرانسوی افسر د چارلس بریر په نوم د شپی لیک ترعنوان لاندی یو سیستم معرفی کړ چې د لوئیز پام

شی ځانته واړاوه او وروسته بیا هغه په کار پیل وکړ او له سه کاله پرله پسې هلو ځلو وروسته شی په کال ۱۸۲۵ کال کی د برجسته لیک یو داسی ټول اختراع کړ چې په شپږو ټکو څخه جوړ شوی او د الفبا په کتون شی ۶۳ سمبولونه درلودل بریل په ۱۸۲۸ م کال کی خپل لیک لوست پای ته ورسول او د نابینایانو په ښونځی کی شی د ښوونکی دنده ترلاسه کړه تر ۱۸۴۴ کال پوری شی هلته کار وکړ او د لیک خپل سیستم ته شی پر اختیا ورکړه خو د ناروغی له امله ځان کوښه او په شخصی توگه شی د لیک د لا بشپړتیا لپاره هاند او زیار وکړ ترڅو د ۱۸۵۲ د جنوری په میاشت کی د ۴۲ کلونو په عمر د تل د هغی ناروغی له امله چې ورپېښه شوی وه مړ شو د ده تر مړینی وروسته د لیک لوست هغه ټول لا پر اختیا ومونده او په ۱۹۵۱ کال کی د یونسکو لخوا د بریل لیک یوه نړیواله شورا جوړه او تر ۲ کالو وروسته دغه شورا د نابینایانو د نړیوال انجمن په غړیتوب هم ومنل شوه چې د بریل لیک شی پخپله د همده په نوم په ټوله نړی کی د نابینایانو د رسمیت یواځی لیک نود په توگه په رسمیت ومانه او ویی پېژاند.

د بېنا او نابینایانو (روشندلانو) منظم لیک لوست

حرکتونه یوه بڼه دي، چې یو یو بول

بی حرکت به او بل بول یې د سمیه نومول شوي دي. په پښتو کی حرفیه حرکتونه (۸) او په دری کی (۶) دي د سمیه حرکتونه په یو اړو ژبوکی څلور دي.

په متن کې حرفیه حرکتونه روشندلان په کتو او بېنا په سترگو وینی نو ځکه یې لوستل او لېکل په متن کی آسانه دي. د کلماتو په تلفظ کولو کی که د حرفیه خاصو تودیو تر تشخیص وروسته د سمیه خاص نومونه د کلمو د معنا په نظر کی نیولو سره تلفظ شي لوستونکی او لیکوکی به په متیقن بول لیک یا لوست کوي لکه څنگه چې په ریاضی کې د (۴۷) کلمو استعمال د ریاضی د تدریس د پاره کفایت کوي، په ژبه کې هم که د ریاضی د جمع، منفي، ضرب او تقسیم د جدولونو د کاغذ او کورونو په اندازه د پښتو، دری، اوردو... ژبو د تودیو خاص نومونه په یوه جدول کی راوړل شي $40 \times 12 = 480$ همدا رنگه د لیک نخښی لکه: -، -؟، - « - » ( ) هم ورسره زده شي د نړی ټول کلمات په هر زده کوونکی په پښتو، دری، اوردو... لیک نو د متن کې تلفظ کولای او لیکلای شي.

د ریاضی د اعدادو په تلفظ او لیکلو کی تنظیم شته. دا تنظیم د لوستونکو او زده کوونکو سره مرسته کوي چې د ریاضی اعداد او عملی په آسانی سره تلفظ او ولیکی. که یو انگلیسی ژبی په ریاضی کی د (۴۷) کلمو لوستل به عدونو او تور یو زده کړي او په معنایی هم پوهه شي هغه به وکولای شي چې د پښتو په لومړنیو ښوونځیو کی ریاضی درس ورکړي. خو د ژبی په لیک لوست کې تر اوسه چا د ریاضی به شان تنظیم او قاعده نه ده په گوته کړې.

که د عامو تویو نومونه په خاصو نومونو واړول شي، دا کار به د ریاضی د مقامي قیمت او تنظیم په شان د لوستونکو او لیکونکو (بېنا او نابینا) د پاره لنډه او آسانه قاعده شي.

په ژبه کی تنظیم او قاعده د حرکتونو په پېژندلو او استعمال سره را منځ ته کیږی.

حرکتونه په پښتو کی (۱۲) او په دری کی (۱۰) دي. د پښتو او دری هر عام توری په حرکت خاص کیږی او تر څو چې د عام توری سره حرکت رانه شي هغه نه تلفظ کیږی. د عامو توریو او حرکتونو شمیر په هر متن کی سره مساوی دی.

د لویانو خبرې

۹- څوک چې د اولس نه مني هغه بی کفنه خښیږي.

(پښتو متل)

۱۰- ښځه فرښته ده چې په کوچپوالی کی زموږ

ماشوم پاله ده په ځوانی کی زموږ خوشالوونکی ده

او په زورتوب کی زموږ د کلی ډاډگیرنه ده .

(اره تسن)

۱۱- چې د خلکو نیک خواهی لری په زړه کی

به مبارک شه پادشاهی لری په زړه کی

(خوشحال بابا)

۱۲- دا خبره بیا تکراروم چې د ملتونو ارزښت

په طبیعی شتمنی د نفوس په بیر والی او د خاوری

په ستروالی پوری اړه نلری بلکه په هغو سیاسی

لارښوونکو پوری اړه لری چې خپله راتلونکی ښه او

سمه اټکل کولای شی.

(سید ضیاالدین طباطبائی)

۱۳- څوک چې په شعرنه پوهیږی د هغه په زړه

کی همیشه ژمی وی.

(محمد حجازی)

۱۴- شعر هغه پارونکی ساز دی چې د طبیعت

بشر او پښو آوازونه ئی سره بو ځای کړی دی.

(ویکتور هوگو)

۱۵- مرگ د اویو وار دی نن په ما سبا په تا.

(پښتو متل)

۱- په خلکو باندی به داسی رخت راشی چې په

مال پیدا کولو پسی به هڅه کوی او دا به نه گوری

چې حلال دی که حرام.

(حضرت محمد (ص))

۲- فضل او ادب پیر ښه میراث دی.

(حضرت عمر رض)

۳- پام کوه چې د دوستانو له دښمنانو سره دی

نوستی ونکړی.

(حضرت علی رض)

۴- ما د جومات جای نماز حیری کر ځکه چې د

وطن د تپونو د ترلو لپاره می ورته ضرورت درلود.

(ویکتور هوگو)

۵- په ظالمو حکومتونو کی د توکو لیکل رواج

نلری ځکه چې چوپتیا او ناپوهی نه لیکوال روزی او

نه هور راویښوی.

(مونتنسکو)

۶- هر څه چې په دنیا کی پیدا شویدی ښکلی

دی خو د وطنپالنی په لاره کی مرگ ترټولو ښکلی دی.

(ابومسلم خراسانی)

۷- له مرگ ځخه پرته ژوند ارزښت نه درلود دا له

مرگ ځخه پار دی چې ژوندی دومره ښکلی کړی دی.

عمرخیام

۸- اول واده نعمت دی آخر واده زحمت دی.

(پښتو متل)

د زره سترگی

یو ادبی طرح

زه- هوکی زه

له ښکلا سره په مینه مینه لوبېښم

او له ښکلا سر ژهند کوم

زما ذهن د زنگینو انځورونو او تصویرونو یوه

آښه او زما زره هوکی- زما زره د الهی انوارو

او وړانګیو، ځلانده سرچینه ده.

زه یو نایینایم هوکی نایینا

خو کله هم دا نه انگیرم چی زه د حسن او

جمال د ناوی د ښکلاوو ننداره نشم کولی.

که څه هم زما په سترگو لدم هغه او له د

مانښامونو تیاری خوری وی او چیرته هم د حالاتو

په تورتم کی زما د ارمانونو د سباوون سترکه

رابره نشوه.

خو زما احساس او زما سپېڅلی مینی لکه د

یوی بلی بیوی په شان زما د زره کور روښانه

ساتلی او زه د زره په سترگو د دی ښایسته نړی

د ښکلاوو په ننداره یم.

هوکی- د طوطیانو او مارغانو ښایسته او زره

وړونکی آوازونه.

د گلونو خوشبو وړم او د خپل مینی په نرمو او

او وړیمینو زلفو لاس رابنګل او د تودو شونډ و

ښکلولول.

دا ټول او ټول د ژوند او مینی هغه ښکلی

تصویرونه دی چی زه ئی د زره په سترگو ننداری

ته هوسیرم او هره شیبه زما اونی او نیمه خوا

ژوند ته نوی سارا ښی.

نابینایان

و مشاغل حرفوي

پاشی بریال

یکی از اهداف عمده و اساسی تأسیس و ایجاد انجمن ها و اتحادیه های نابینایان در قدم اول باز توانی و خود کفائی آنها میباشد.

که این کار را می توان از طریق دادن تعلیمات

مسلکی و حرفوی برای آنها ممکن و مقدور ساخت. تا

در نتیجه، آن نابینا يك شغل و یا حرفه مشخص و

معین را فراگرفته و قابلیت پیشبرد کار را بصورت

مستقل در خود پرورش دهد. ولی خوب است تا این

پروسه بشکل بسیار محتاطانه و دقیق و منظم انجام

گردد. و سعی بعمل آید تا بیشتر از همه استعداد

و میل نابینا در تعیین و انتخاب پیشه و حرفه مدنظر

گرفته شود. از مهارت نابینایان بگونه دقیق استفاده

بعمل آید تا او بخوبی برای جلب و جذب معلومات

ارائه شده آماده گردد. و در آینده نه چندان دور او

نیز مانند افراد و اشخاص سالم جامعه قادر به اجرای

کار های مفید و سودمند گردد. اکنون دیگر او خود را

ناتوان و حقیر احساس نمی نماید. یاس و تاثیر

همیشگی از دل او رخت برمی بندد بر مشکلات و

آلام فایق میآید. و با اراده شکست ناپذیر در برابر

دشواری ها و ناملازمات عمل مینماید زندگی را

از دیدگاه امید و ایمان بیک فردای خوب و بهتر

می نگرد زیرا او دیگر بار دوش جامعه و فامیل

نبوده و دست و پا بسته زندانی گنج خانه نمی باشد.

دیگر او قادر به تهیه و تدارک نفقه و مایحتاج

خود و فامیل خود میباشد؟

هلن كيلر يوه نايينا

ځانه سره بوځي.

زما اودنور و ترمغ د توپير وخت
نه شم را په زړه کولای، خودومره
ويلای شم چي د بسودنکي تر ليدلو د
مخه و. دومره پوهيدم چي زما مور
اوملگري د کوم کار د اجرا کولو د
پاره زما په شان د اشاري څخه کار
نه اخلي بلکي نوي خبري کوي.

زما مور او پلار پير پير غمجن او
مغشوش وو، ځکه چي مور د
بسوونځي څخه ليري اوسيدو د هغه
بسوونځي څخه چي د رندو او ياکنو له
پاره زده کړه په کي ميسره وه. دا
سخته بنکاريدنه چي يوتن دي د
توسکو مبياغوندي ليري ځای ته د
يره رانده او کانه ماشوم تدريس ته
ورشي. زما ملگرو او خپلوانو دانه منله
چي ماته به څوک درس راکړي. زما
مور چي د رنډي او کني
لوري برخمن - Laura Bridgman
د سووني او روزني په برخه کي
(په امريکايي ياداشتونو) کي لوستي
وو څه ناڅه زما روزني ته اميد پيداو،
مگر د الباما څخه لري په يوه گوښه
کي به څنگه يوه کوچني نجلي د ليک
او لوست د نعمت څخه گټه واخلي.

زما مور او پلار شپه او ورځ زما
د زده کړي له پاره په لټه کي وو په
دي برخه کي بيرو ځايو نوته ولاړل او
راغلل او اکثراً به يي زه هم د ځان
سره بيولم.

«نورپيا»

«څنگه يي» يوه ورځ ما د ټولو توجه
ځانته را اړولي وه چي په څرگندبول
مي ويلي وو. (چاي، چاي، چاي).
کوم شي چي زما په ياد دي هغه د
(اوبو) کلمه وه، په يو کلني کي مي پل
واخيست. د فبروري په ویرلرلي
مياشت کي چي زما د ژوند نولسمه
مياشت هم وه د شري ناروغي راغله
چي زما سترکي او غوړو نه يي راتپ
کړل او زه يي د کوچني ماشوم په
څير د بي شعوري سند ته ور لاهو
کړم. تر ناروغي وروسته د لومړني
مياشتني له ژوند څخه مي څه نه شم
را په زړه کولای، هوازي دامی په زړه
دي چي زه به مي د خور په زنگانه
ناسته وم او کله به چي دي د کور کار
کاوه ما به ترلن نيولي وه. پيره ژر
مفاهمي ته اړه شوم. د سر په اشارو
مي د (هو) او (يه) مفاهيم او د لاسو
په اشاره مي د «راشه» او «ځله»
مفاهيم افاده کول. په پنځه کلني کي
به مي مينځل شوي کالي قاتول او هم
به مي خپل کالي په نورو کاليو کي
بيژندل، بل دا چي د مور او ترور د
ميلمستياوو جامي مي پېژندلي، نو
ځکه به مي زاري ورته کولي چي ما له

په نولسمه او شلمه پېړي کي د
بسووني او روزني پرمختگ تر دي
حايه راورسيد چي رانده ليدونکي او
لېکونکي، کانه اوريدونکي، او کونگان
خبري کوونکي شي.

هلين كيلر رنده، کپنه اوهم هڅو
کاله گونگه وه دا خپل نسب په لنډ
بول سره داسي څرگندوي:

د اتلس سوه اتيايم عيسوي کال د
جون په اوه ويشتمه نيټه په
توسکومبيا Tuscumbia کي چي د
الباما Alabama په شمال يو کوچني
ښار دي، زېږيدلي يم. او د پلار له
پلوه په سويزي کسپر كيلر ورگډيږم.
از زما نيکه په زوربخ zurich کي د
کننو له پاره لومړي بسوونکي و چي
درندو د بسووني او روزني په برخه کي
بي هم يو کتاب لېکلي دي. زما نيکه
کسپر کېلر الباما ته راغلي او هلته
ميشته شوي دي. زما مور کيت اېمز
Kate Adams زما د پلار دوهمه
ښځه وه. زه ترهغي ناروغي د مخه
چي زه يي رنده اوکپنه کړم په بوه پير
کوچني کورکي چي دوي (يوه کوچني
او بله لږ څه لويه) کوټي يي در لودي
اوسيدم. ماته ويل شوي دي چي ما
په شپږ مياشتني کي نوروته ويل چي

شهر هرات شهر تمدن های باستان و مهد پرورش اولیا و عارفان نام دار میباشد صمیمیت و مهربانی یکی از ویژگی های مردم خوب و با فرهنگ هرات بوده که من آنرا یکبار دیگر در وجود یکی از فرزندان آن دیار مشاهده نمودم.

آری اینبار در پای صحبت محترم تباری عبدالله عارفی نابینای روشن ضمیر هراتی ما می نشینیم و با او و زندگی پربار او آشنا می شویم.

تبسم ملیح و زیبا بر زبان او نقش می بندد. آهسته میگوید من اینرا منحیث يك واقعیت درد ناك می پذیرم که از نعمت بزرگ بینائی محروم هستم ولی همزمان با آن خداوند (ج) برای ما دهها نعمت دیگر را ارزانی فرموده که باید غنیمت شمرد و قدر آنرا دانست بگونه مثال بقیه خواص دیگر و وجود سالم، خرد، حافظه، نیرومند، و جدان، شرف، اعضای فامیل، اولاد، وطن وغیره که بخاطر همه آنان باید شکر ادا نمود و اینجاست که دلیلی وجود ندارد تا نابینا خود را محروم و متاثر احساس نماید.

منکه خود نابینا هستم عمیقاً تحت تاثیر این گفته های او فرو میروم از آن می آموزم و آنرا منحیث

يك درس بزرگ زندگی فرا میگیرم. سال ۱۳۳۰ خورشیدی بود که در منزل استاد قاری عبدالغنی واقع ناحیه اول شهر هرات کودکی چشم به جهان گشود و نام او را عبدالله گذاشتند اما با دروغ و درد که در سن ۶ ماهگی از اثر بیماری آبله چشمان او نابینا گردید. کودک نابینا در دامان پر عطوفت خانواده رشد نمود و پا به سن ۷ سالگی گذاشت در همین آوان والد مرحومش که خود بینا و حافظ قرآنکریم بود حفظ قرآنکریم را برایش آغاز و عبدالله جوان آنرا در سن شانزده سالگی به پایه اتمام رسانید بخاطر ممارث هر چه بیشتر در سال ۱۳۴۵ خورشیدی شامل دارالاحفاظ شهر هرات گردید و در سال ۱۳۴۸ نیز از آنجا بدرجه عالی فارغ گردید. الی سال ۱۳۵۲ که موسسه نابینایان در شهر هرات فعالیت داشت منحیث معلم در آنجا ایفاء وظیفه نمود.

درسالهای ۱۳۵۰ با برخی از موسساتیکه در بخش نابینایان فعالیت داشتند همکاری نموده و از آن طریق توانست که لسان انگلیسی را تا جای فراگرفته و با خط بریل آشنایی حاصل نماید در همین سالها يك سلسله فعالیت های را جهت انتظام و هم آهنگی نابینایان آنجا راه اندازی نموده و با نمایندگی از آنان در کابل با مقامات وزارت معارف وقت رابطه برقرار نمود در همین مدت سفرهای کوتاه بخارج کشور داشت و از آن جمله چهارماه در ایران سپری نمود. استاد از سال ۱۳۶۰ الی ۱۳۷۶ مازن در مسجد جامی هرات بوده در همین سال از طرف موسسه محترم CDAP سروی و بعداً به صفت نماینده انجمن نابینایان

درولایت هرات شروع به کار نمود درکنفرانسهای انجمن اشتراك فعال ورزیده و موفق گردید تا در حدود ۱۰۰ تن از نابینایان هرات را سروی و راجستتر نماید. عارفی صاحب درعلوم متداوله دینی دسترس وسیع داشته و با ادبیات کلاسیک دری بلدیت کامل دارند.

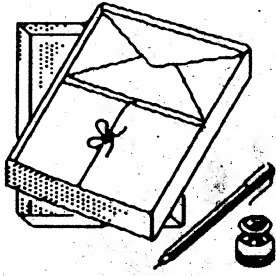
برخی از اشعاری بسیاری از شعرای نامور و بزرگ را بخاطر داشته و با شیوه شیرین قرائت مینماید.

مثلاً این رباعی را:

اگر دستم رسد پسر چرخ گرهون
از او پرسم که این چون است و آن چون
یکی را داده صد ناز و نعمت
یکی را قرص جو آلوده با خون
او میگوید از سن ۲۰ سالگی به بعد اکثر شعر گونه های سروده ولی در سالهای جنگ خانمان سوز این احساس لطیف او جریحه دار گردیده به خاموشی گزاینده است.

استاد عارفی متاهل بوده و بنام های احمد نوید و سلما دارای دو فرزند برومند میباشد در آخر توجه شما را به غونه از کلام ایشان جلب نموده گفتمنی های خویش را به پایان میبریم.

اگر با گل نشینم گل زمن غمناک میگرد
اگر با غنچه آمیزم گریبان چاک میگرد
به بازاری ملامت طالع خود را امعان کردم
به هر کس خاک زر کرده بمن زر خاک میگرد
بجز تلخی نداده ما در ایام در شهرم
که شکر در دهانم تلخ چون تریاک میگرد.
در خاتمه یاد آور باید گردید که سلسله معرفی نمایندگان ولایت در مجله ادامه داشته در شماره آینده، به کار و زندگی برادر محترم جمال الدین حکمتی نماینده ولایت بلخ و زون شمال آشنا خواهیم گردید.

توان

د افغان معیوبینو د هر اړخیز پروگرام دری میاشتنی خپرونه

د بربر همکارو غیر دولتي موسسو څخه چې د ټولنيزي بيا رغونې پروگرام CBR په پلي کولو کې له CDAP سره مرسته کوي CDAP لږ تر لږه له اتو (۸) غیر دولتي موسسو سره مرسته کوي.

حقيقت دا دی چې رښتيا هم په کران هيراد کې د معیوبينو حالت ډیر نازک او د لارياتي پاملرنې وړ دی نن سبا زموږ په جنگ ځپلي ټولنه کې معیوب تنهاله جسماني نيگمريتيا وو سره ندي مخ بلکه اقتصادي ستونځي هم هغوی ډیر سخت ځوروي چې پایله کې د جسماني ناروغيو تر څنگ د رواني ناروغيو ناورين هم کيدلای شي نو په داسې سختو حالاتو کې د معیوب سیره مرسته واقعاً چې د زيات قدر وړ او په رښتيني توگه د انساني ارزښتونو ساتنه او ارزونه ده.

په پای کې د افغانستان د نابینایانو انجمن او د روشنډلان، اداره هم پخپل وار د CDAP له هر راز موسسو څخه د زړه له کومې مننه کوي او دا چې د توان تر څنگ له روشنډلان سره هم د CDAP مالي لاس شته او دا هم د افغان نابینایانو او بی وزلو معیوبينو يوه خپرونه ده. پخپله د CDAP د مرستو او د ټولو معیوبينو په هکله د هغوی د نيکو هیلو او تلوسو ښکارندوی کوي هیله مندو چې د کران افغانستان ټول معیوبين او جنگ ځپلي کورني نور د يوه سوکاله او آرام ژوند خاوندان او خپلو پاکو آرمانونو ته ورسېږي.

يره ادبي وړمه ده، د هغوی د نوق نغمه او په مجموع کې د ټولو انساني ارزښتونو ساتندويه اوبالونکي ده.

دا دی د توان دريمه گڼه می مخی ته پرته ده په دغه موجوده گڼه کې توان توانيدلی چې دغه لاندې مطالب پخپله غږېکي خوندي کړي لکه د معیوبينو لپاره خاص تعليمات CBR څه شی دی، چشمان ابي مبارم، يره لنډه کيسه CDAP او نوري غير دولتي موسسي، له معیوب سره د مرستې .... او داسې نوري په زړه پوري ليکنې، شعرونه، ليکونو جوابو چې مجلی کې لا ښکلی او ادبي کړيده د توان په ۹ مخ کې د محمد سرور عزيزي يو ښکلی شعر هم چاپ شوی چې عنوان یې دی خير که معیوب يم، همدا راز د محترم حکمتي صاحب شعر د معیوب غښه هم د يابوني او لوستلو وړ دی خو هغه څه چې CDAP موږ ته د خپلو اړونو مرستو او خدمتونو په رڼا کې لښه را پېژندلی شي هغه د توان په همدغه گڼه کې د لسم مخ د سر څو کرښې دی چې دا دی کټ مټ دلته را اخلم د افغان معیوبينو هر اړخيز پروگرام په افغانستان کې د هر معیوب وکړی پروگرام دی د معیوبينو او نورو هغوی بی وزلو کسانو چې په ټولنيز ژوند کې له سختو مشکلاتو سره مخ دی پخپلو پښو درولو لپاره CDAP لو نورو غير دولتي موسسو څخه هېڅ ډول همکاري او ملاتړ ندي تېمولى همدا اوس پرته له

راځی و گورو چې توان پخپلو پانو کې د ادب او فرهنگ خو مرغلری راټولی کړی دی، توان له څه شی نه خبری کوي، څه شی څېرلی، د شعر نغمی شی غږولی، که د معیوب تسلی شی کړی او که په يوه ځانگړی فورم کې شی ځان خوندي کړی او ساتلی دی، هو دا هر څه به کورو خو به هر څه نه مخکې غواړم د توان د ښکلی لنډه پېژندنه وکړم.

توان د افغان معیوبينو د هر اړخيز پروگرام CDAP دری میاشتنی خپرونه ده چې له نيکه مرغه شی دا دی بوم کال پوره کيږی چې دغه ارزښتمن فرهنگي کار ته شی مخه کړی او د سپتمبر ۱۹۹۸ دريمه گڼه شی زموږ مخی تر پرته ده په ښکلی صحافت او قطع چاپ شويده پر يو تنه شی د يوه داسې معیوب تصوير راغلی چې خپلی يوه امساکانی شی مخی ته پرته او په يوه لاسی کار بوخت ښکاري د مجلی ټول مطالب دکټور او د لا زياتو معلوماتو لرونکی دی ما مخکې يادونه وکړه چې کویا توان خپل يو ځانگړی فورم او تگلاری لری. نه هېڅکله ځکه چې توان يوه سياسي خپرونه نده، د يوې پلي پياميره نده د يوه شخص لخوا منح ته تر نده راغلی بلکه توان يوه آزاده اخلاقی او زياتره معلوماتی خپرونه ده د افغان بی شيمېز معیوبينو د لارښوونې د هغوی په زړونو او خيالونو کې د ژوند او اميد د مثالونو د روښانولو او د هغوی د زمولو آرمانونو د رالپېږدنی او غورونې

خواهران نابینا و انجمن نابینایان افغانستان

تیمار و زهره

انجمن نابینایان افغانستان سعی و تلاش دارد تا نابینایان اعم از زنان، مسردان و اطفال را متکی بخود ساخته تا آنها بتوانند در راه خدمت به جامعه، اجتماع و فامیل مفید واقع شده متکی بخود گردند. طوریکه به همه هویدا است در شرایط فعلی زنان افغان بوضع ناگوار، تعلیمی، مسلکی، فرهنگی و اقتصادی قرار داشته و این طبقه بخصوص زنان معیوب افغان از آموزش علم و دانش بکلی محروم مانده اند.

بنا انجمن به منظور مساعدت با طبقه اناث نابینا با چنین شرایط دشوار در دسمبر سال ۱۹۹۷ اولین کنفرانس زنان نابینا را به کمک انجمن نابینایان و کم بینیان ناروی به اشتراک معاونین اتحادیه کمیته زنان آسیا و جهانی همچنان بیشتر از ۱۰۰ تن زنان نابینا و چند تن از مسولین پروگرامهای زنان درپشاور دایر نموده و در آن کمیته زنان نابینایان افغانستان را در چوکات انجمن ایجاد و آغاز به کار نمود. که این کمیته متشکل

از يك تن رئیس، يك تن سكرتر و يكتن معاون میباشد که بعداً این کمیته فعالیت های خود را قرار ذیل آغاز نمود.

۱- تعلیم دادن ۶ نفر زنان بینا و نابینا در بخش موره بافی توسط محترمه رابعه یکی از اعضاء انجمن نابینایان پاکستان.

۲- حاصل نمودن عضویت در مجمع زنان افغانستان.

۳- اشتراك در میتنگ ها و کنفرانس ها در داخل و خارج از کشور.

۴- تعلیم دادن ۴۰ نفر زنان نابینا در بخش موبلیتی به کمک WFP.

۵- تعلیم دادن ۵ نفر دختران در بخش موره بافی به کمک UNHCR در کابل که شاگردان متذکره فعلاً بدون کمک شخصی مواد تهیه نموده و بفروش میرسانند.

۶- سفر ۷ تن اعضاء کمیته زنان به لاهور و فیصل آباد جهت بازدید از پروگرامهای نابینایان پاکستان در ساحات متذکره و

گرفتن مفکوره.

۷- تعلیم نمودن ۶ نفر زنان در بخش موره بافی در پشاور به کمک انجمن نابینایان و کم بینان ناروی که فعلاً یکی از شاگردان مذکور بحیث معلم مسلکی ایفاء وظیفه مینماید.

۸- دایر نمودن يك كورس انگلیسی به ۸ نفر دختران به کمک انجمن نابینایان و کم بینان ناروی.

۹- تهیه نمودن پلان سال آینده برای کمیته.

۱۰- چاپ نمودن مجله (نور) به خط بریل توسط یکی از شاگردان نابینا.

این بود فعالیت هائیکه تاکنون زنان و دختران نابینا در چوکات انجمن نابینایان افغانستان مصروف آن بوده ما امیدوار هستیم که در آینده دامنه اینگونه فعالیت ها وسعت هرچه بیشتر یافته و روزی تمام خواهران نابینای ما در کمیته زنان انجمن نابینایان مصدر خدمات بیشتر گردیده و زندگی عادی و نورمال کماشی نمایند.

*****

زندگی نابینا در جامعه اسلامی

قاری محمد نذیر

زمانیکه طفل از رحم مادر نابینا تولد می شود اکثراً فامیل آن مایوس گریده و آنرا بار دوش جامعه تصور مینمایند. وقتیکه طفل به سن جوانی میرسد در این ایام نهایت متاثر بوده که چرا مانند امثال آن خویش گشت و گزار کرده نمیتواند و در نزد مردم هم او را يك فرد بیکاره و بار دوش جامعه فکر میکنند. بخاطر نجات او و یافتن موقف مناسب در جامعه بهترین وسیله حفظ قرآن عظیم الشان است. زمانیکه قرآن عظیم الشان را حفظ کرد در دارالحفاظ وظیفه اخذ نموده و اولاد های جامعه را تربیه نماید آنوقت در جامعه حیثیت و ارزش پیدا کرده و يك فرد مفید جامعه محسوب میگردد.

زمانیکه حضرت عبدالله ابن ام مکتوم که نابینا بود بحضور حضرت رسول اکرم (ص) حاضر شد. حضرت رسول اکرم (ص) مصروف مذاکره با سرداران قوم قریش بود و عبدالله ابن ام مکتوم نابینا بود او دیده نمی توانست که آنحضرت (ص) مصروف مذاکره است تقاضا نمود که آرزوی یاد گرفتن احکام دین را دارد.

حضرت رسول اکرم (ص) بخاطر اینکه مشران قوم قریش را به دین اسلام دعوت مینمود لحظه به آن جواب نداد. در این وقت سوره (عبث و قنوت) نازل گردید که در باره حضرت عبدالله ابن ام مکتوم

است. در این سوره برای حضرت رسول اکرم (ص) گفته شد که این نابینا با ذوق و شوق فراوان برای آموختن احکام دین بحضور تان آمده است و شما خود را مصروف مذاکره با سران قریش دانسته و سعی میورزیدید که آنها مسلمان شوند. این کار به دوش خداوند (ج) است تنها وظیفه شما تبلیغ رسالت احکام است. فلذا در اینجا به حضرت رسول اکرم (ص) هویدا شد که مقام نابینا نسبت به سران قوم قریش فضیلت دارد.

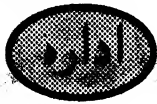
حضرت عبدالله ابن ام مکتوم نظر به علاقه که داشت حافظ مکمل و عالم قرآن عظیم الشان گردید و يك اصحابی قابل قدر نزد حضرت رسول اکرم (ص) گردید. هرنابینا باید به نقش حضرت عبدالله ابن ام مکتوم قدم نهاده که سعادت دنیا و آخرت را نصیب گردد و از برکت حفظ قرآن کریم و نابینائی در روز حشر تاج های مرصعه که روشنی آن همگی را حیرت زده ساخته و پرسیان مینماید که اینها کی ها اند و برایشان گفته می شود اینها والدین حافظان قرآن هستند و خود شخص حافظ قرآن با حضرت رسول اکرم (ص) در تخت نور قرار داشته میباشد این است يك زندگی با سعادت به شخص نابینا.

همچنان حضرت عبدالله ابن ام مکتوم همیشه به جماعت حاضر میگردد اما در نماز خفتن به مشکلات مواجه میگردد بنأء پیشنهاد نمود اگر آنحضرت (ص) برایش اجازه بدهد که نماز را در خانه اداء نمایند. حضرت رسول اکرم (ص) فرمودند که مشکل تانرا حل نموده شما باید به مسجد حاضر شوید. بعداً آنحضرت (ص) هدایت فرمودند که از خانه شان تا مسجد ریسمان بسته شود. زمانیکه ریسمان را بستند حضرت عبدالله (رض) به سهولت به مسجد حاضر میگردد. در یکی از روزها زمانیکه عبدالله (رض) به مسجد میرفتند منافقین در دور ادور ریسمان آن خار های خرم را جایجا نموده بودند. که از اثر آن روی و پیشانی مبارک ایشان خون آلوده گردید. زمانیکه با حضرت رسول اکرم (ص) روبرو گردید آنحضرت (ص) نهایت متاثر شده و علت آنرا پرسیدند آنها جریان را برایشان بیان نمودند و بعداً در حق شان دوعا فرمودند که چشمان شان بینا گردد. خداوند (ج) حضرت جبرئیل امین را فرستادند که از ایشان پرسان شود که بینائی دنیا را میخواهد و یا دیدار خداوند را در آخرت حضرت عبدالله (رض) کمتری مکث نموده و گفت که دنیا خود گذر است و دیدار خداوند را قبول نمود. حضرت عبدالله (رض) به چنین مقام رسید که در غیاب آنحضرت (ص) قائم مقام آنها میگردد و وظایف آنها را پیش میرد. این همه برکت از اثر حفظ قرآن عظیم الشان بود.

ومن الله توفیق

راپور اجرات سه ماهه انجمن

نابینایان افغانستان

بود بفروش رسانیدند که این خود متکی بخود شدن نابینایان را نشان میداد.

در ختم محفل تحایفی از طرف موسسه CDAP برای محترمه سامعه فرزنان مسول کمیته زنان انجمن نابینایان افغانستان و عایشه یکی از شاگردان بخش مسلکی انجمن نابینایان توزیع گردید.

۵- اشتراك مسؤلین انجمن نابینایان افغانستان هر يك محترم قاری محمد نذیر و محترم ارمان از دفتر انجمن مقیم کابل و محترم غلام جیلانی از دفتر مرکزی انجمن واقع پشاور در ورکشاپ تعلیمی برای همکاران تطبیق پروگرامهای WFP که از طرف موسسه WFP در هوتل انترکاننیتال پشاور از تاریخ ۹-۱۱ دسمبر ۱۹۹۸ دایر گردیده بود در ختم ورکشاپ تصدیقنامه های برای اشتراك کننده گان نیز اعطا گردیده است.

۶- اعزام محترم صوفی عبدالرحمن نابینا مسؤل کمیته سپورتنی انجمن نابینایان افغانستان بتاریخ ۲۸-۱۱-۹۸ به منظور آموختن تیلیفون و آموزش سپورتنی و مسلکی از قبیل کرکت، والیبال به ملتان پاکستان که مدت (۸) روز در همانجا ترینگ دیده و در مسابقات کرکت نیز اشتراك ورزیده است.

۷- سفر نماینده و مامور اداری

بقیه در صفحه (۱۵)

روز جهانی معیوبین که بتاریخ ۳-۴ دسمبر ۱۹۹۸ از طرف موسسه CDAP بر گزار شده بود که در آن محترم سامعه فرزنان مسؤل کمیته زنان انجمن نابینایان افغانستان و ۴ نفر از شاگردان مسلکی شامل پروگرام موره بافی، جاروب سازی و سه نفر از پروگرام تعلیمی که شامل طبع و نشر مجله روشندان به خط نابینائی (بریل) و کورسهای لسان انگلیسی میباشد همراه با سایر زنان بینا و نابینای انجمن نابینایان افغانستان اشتراك ورزیدند.

در محفل محترم سامعه فرزنان به نمایندگی از زنان معیوب افغانستان صحبت های داشته و مشکلات و شرایط اقتصادی ناگواریکه زنان معیوب افغانستان به آن مواجه اند بیان نمود همچنان در محفل مذکور کار های مسلکی و تعلیمی آنجده معیوبین که در بخش های مختلف مصروف فعالیت اند به نمایش گذاشته شد در جریان این نمایش شاگردان مسلکی بخش موره بافی انجمن نابینایان افغانستان بعضی اجناس که محصول کار های دستی شان بود بالای اشخاص اشتراك کننده در محفل متذکره بفروش رسانیدند که مورد خورسندی شان قرار گرفت همچنان چار نفر نابینا دیگر اجناس دست داشته خویش را در کراچی های دستی که از طرف انجمن نابینانان برای شان داده شده

انجمن نابینایان افغانستان به منظور رفأ و و آسایش و متکی بخود ساختن نابینایان افغانستان ایجاد و مخاطر برآورده شدن اهداف فوق کارو فعالیت داشته تاکنون توانسته کار های متمر و ثمر بخشی را در راه تعلیم و تربیه نابینایان و هم چنان در بخش های مختلف مویلتی (رفت و آمد) باعصا و بدون عصا و کار های مسلکی انجام داده که ذیلاً ارائه میگردد.

۱- چاپ و توزیع یکصد جلد شماره دوم مجله روشندان اورگان نشراتی انجمن نابینایان افغانستان.
۲- چاپ و توزیع پنج جلد شماره دوم مجله روشندان به خط بریل (نابینائی).

۳- اشتراك محترم شیرین آغا سکرتر جنرال و سرپرست انجمن بحیث نماینده انجمن نابینایان افغانستان در محفل نابینایان که بتاریخ ۱۶ اگست ۱۹۹۸ در Agriculture of University پشاور پاکستان از طرف موسسه Serve راه اندازی شده بود. در آن نابینایان مسابقات ریسمان کشی، بایسکل رانی و مویلتی (رفت و آمد) و غیره کارهای مسلکی را موفقانه انجام داده که در ختم محفل برای یکتعداد شان جوایزی نقدی نیز از طرف موسسه Serve اعطا گردید.

۴- اشتراك در محفل تجلیل از

نماینده و مأمور اداری
 نمایندگی انجمن نایبانیان مقیم ولایت
 مزارشریف بتاريخ ۱۷-۱۱-۹۸ جهت
 اشتراك در میتنگ با مسؤولین
 دفتر مرکزی انجمن به منظور ایجاد
 دفتر نمایندگی انجمن در ولایت
 مزارشریف و انكشاف پروگرامهای
 انجمن و دادن پلانهای کاری به
 آن نمایندگی .

۱۴- ایجاد دفتر نمایندگی انجمن
 در مزار شریف بخاطر خدمت گذاری
 بیشتر به نایبانیان مربوطه.

۱۵- سروی ۶۵ نفر نایبنا در
 ولایت مزارشریف.

۱۶- سفر محترم شرفین آغا
 سكرتر جنرال و سرپرست انجمن
 نایبانیان و محترم عبدالقدیر مسؤول
 مالی انجمن بولایات، کابل،
 ننگرهار، لغمان، کنړ، پروان، جهت
 بازدید از نمایندگی های انجمن در
 ولایات و ارزیابی چگونگی اجراءات
 نمایندگی های انجمن و تدویر گروپ
 میتنگ ها با ایشان.

۱۷- تدویر گروپ میتنگ ها در
 یازده نمایندگی انجمن که در آنها بتعداد
 (۱۰-۱) نفر نایبنا اشتراك کرده اند.

۱۸- اخذ يك پایه ماشین چوپه
 كشی از موسسه CDAP توسط
 نماینده انجمن در ولایات وردك.

۱۹- بتعداد ۲۴ نفر نایبانیان
 مربوطه نمایندگی انجمن در ولایت
 ننگرهار به همکاری سره میاشت
 و كملك ICRC در بخش های بریل
 مصروف فعالیت میباشند.

۲۰- به تعداد ۱۸ نفر نایبانیان
 در بخش های جاروب سازی ،
 دستكول سازی چوكی سازی و میز
 سازی مصروف فعالیت میباشند.

نماینده و مأمور اداری
 هرات بتاريخ ۹۸-۱۱-۱۰ به
 منظور اشتراك در میتنگ با مسؤولین
 دفتر مرکزی انجمن جهت دادن پلانهای
 کاری بخاطر انكشاف پروگرامهای
 انجمن نایبانیان در ولایت هرات.

۸- سروی ۹۶ نفر نایبانیان طبقه
 ذكور و ۲۵ نفر نایبانیان طبقه انات
 در ولایت هرات.

۹- به منظور فعال شدن هر چه
 بیشتر نمایندگی انجمن نایبانیان
 در هرات تمام ضروریات دفتری که از
 طرف شان پیشنهاد شده بود تهیه
 برایشان ارسال شد.

۱۰- يك عراده بایسكل دوستیه
 جهت استفاده منحيث وسیله نقلیه
 برای محترم عبدالله عارفی نماینده
 انجمن در ولایت هرات تسلیم و
 انتقال داده شد.

۱۱- زمینه ملاقات شان با
 محترم Peter پروگرام دایرکتر
 دفتر CDAP مساعد شد که بالاثر
 آن بتاريخ ۱۰-۱۱-۹۸ محترم
 عارفی و محترم عبدالباقی بریال
 مدیرمجله روشندان اورگان نشراتی
 انجمن نایبانیان تحت ریاست محترم
 شرفین آغا سكرتر جنرال و سرپرست
 انجمن نایبانیان همراي موصوف
 ملاقات فرموده مشکلات خویش را
 بیان و از جانب محترم Peter
 وعده همکاری های بیشتر جهت
 كملك به نایبانیان مربوطه داده شد.

۱۲- تهیه مواد بریل بخاطر
 آغاز نمودن تدریس خط بریل برای ۵
 نفر شاگردان توسط محترم عبدالله
 عارفی.

۲۱- ملاقات با مسؤول موسسه
 Clermaor Oraganization و وعده
 همکاری آن موسسه جهت تسلیمی
 كده نی به منظور پیش برد كار های
 مسلكی در نمایندگی جلال آباد
 تاكنون مقدار ۵۰ كده نی را به
 نمایندگی انجمن مقیم جلال آباد
 تسلیم داده اند.

۲۲- بر علاوه پیش برد امورات
 مسلكی و تعلیمی حفظ قرآنكريم نیز
 در نمایندگی ننگرهار برای نایبانیان
 متشكل از اطفال خورد سن جریان
 دارد.

۲۳- ملاقات محترم فهیم احمد
 معاون انجمن بامسؤول كمیته
 UNDP جهت كملك به نمایندگی
 انجمن در ولایت ننگرهار که ایشان هر
 نوع همکاری را وعده دادند.

۲۴- ملاقات با مسؤولین كمیته
 های صلیب سرخ و جمعیت عالی
 افغانی سره میاشت جهت ایجاد يك
 پروژه مسلكی و تعلیمی در لوی
 ولسوالی شینوار.

۲۵- اخذ و توزیع مقدار ۹۸۲۹
 كيلو گرام آرد از كمیته صلیب سرخ
 به همکاری جمعیت افغانی سره
 میاشت جلال آباد به نایبانیان
 مستحق که عملاً شامل كار های
 مسلكی و تعلیمی میباشند. و این
 پروسه ادامه دارد.

۲۶- توزیع ۵۰ كيلو گرام خرما
 به نایبانیان ولایت ننگرهار.

۲۷- ملاقات مسؤولین دفتر
 انجمن مقیم کابل با مسؤولین دفتر ها
 و موسسات که در کابل مصروف
 کارند به منظور كملك به نایبانیان.

۲۸- معرفی ۱۶ نفر نایبنا به موسسه
 ICRC جهت اخذ کارت مواد.

د عظیم الشان قرآن کریم حفظ...

شاگردان روزلی او اوس هم د تدریس په چارو بوخت دی هغوی زما د دې پوښتنې په ځواب کی چی په دارلحفاظ کی ستاسو استادان څوک وو د محترم الحاج استاد قاری صاحب برکت الله سلیم قاری صاحب وقاد قاری صاحب فاخر قاری صاحب خلیل الله وردگ، قاری صاحب عبدالله عزیزی او نورو قدربنو استادانو نومونه په پیر درنښت واخیستل او هغوی ته ئی د لا بریالیتوبونو هیله وکړه اوس نو خبره

د قرآن شریف د حفظ او قرائت شوه هغوی وائی کله چی موږ د قرآن عظیم د حفظ لپاره تصمیم نیسو نو ښائی چی لومړی د تجوید له استادانو څخه د حروفو له مخارجو سره بلد شو او که شاگرد بینا وی نو د قرآن کریم په لوستو باید بشپړ تسلط ولری دا کار د هغوی لپاره چه حفظ په چارو کی آسانتیا وی رامنځ ته کوی د حفظ په جریان کی یوه شاگرد ته ضروری د. چی له پنځوسو څخه بیا تر سلو څلو پوری یوه رکوع گردان او تکرار کړی همدا راز کله چی ئی حفظ بشپړ شو نو بیا هم

ضروری ده چی حافظ هره ورځ د قرآن شریف ۲۰ سپاری او کرتی حفظ کمزوری دی تر شپږو سپیرو پوری گردان وکړی خو دغه گردان باید په زیات سرعت سره تر سره نشی او منځنی یا متوسط حالت ولرو داسی چی د سامع افهام وکړای شی. په همدی ځای موږ د استاد د کار په یوه برخه چی زموږ د بحث موضوع هم وه خپلی خبری رالنوو او د انجمن د ښوونیزو او روزنیزو چارو په هکله به تاسو ته پخپلو راتلونکو کڼو کی بشپړ معلومات درکړو.

معرفی یک نابینای که ...

اورگان نشراتی انجمن نابینایان افغانستان در سال ۱۹۹۸ به کمک مال، دفتر CDAP.

۲۲- دادن مفکوره جهت ساختن ۵ پایه ماشین های چوپه کشی تیل خاکی برای اولین بار به کمک نقدی محترم محمد عالم Pro.ma.solar که بعد ها از طریق دفتر ناروی و سایر دفاتر در کمپ های مهاجرین واقع پشاور و داخل افغانستان رائج گردید.

۲۳- ایجاد لیلبله برای اطفال یتیم نابینا که در آن پروگرامهای تعلیمی، مسلکی مدنظر گرفته شده است.

۲۴- ساختن رسیترون (اطاق منبع) به کمک پروژه خدمات حمایتی افغان در مکاتب یعنی در پشاور

مانند نازوانا، ناگمان، باجور، انگر، کوهات، هرپور و بداخل افغانستان در مکتب قریه عربهای ولایت ننگرهار، مرکز ولایت لغمان، مرکز ولایت کنر، کابل، چاریکار و کاپیسا البته نابینایان از آنها منحث مرکز تعلیمی استفاده می نمایند.

محترم غلام صدیق رئیس انجمن نابینان افغانستان آغازکننده کار با نابینایان در بخش های موبلته و مسلک در ولایات افغانستان و کمپ های مهاجرین افغان واقع پاکستان میباشد که ایشان برای اولین بار کار را از طریق موسسه خدمات حمایتی نابینایان افغان در سال ۱۹۸۶ از کمپ های مهاجرین افغان آغاز و در سال ۱۹۹۰ کار را از طریق دفتر CDAP که در آنوقت بنام دفتر UNDP یاد میشد در تخار و بعد

ها در وردک و مزار شریف و از طریق پروژه خدمات حمایتی افغان در سال ۱۹۹۲ در ولایات ننگرهار، کابل، پروان آغاز نمودند همان نتایج و خدمات ایشان بود که امروز کار با نابینایان و کم بینان در اکثر ولایت افغانستان و کمپ های مهاجرین افغان در پاکستان از طریق موسسات مختلف ادامه دارد. مردم با احساس افغانستان خصوصاً نابینایان و کم بینان نیازمند، خدمات و زحمات ایشانرا که بخاطر متکی بخود ساختن نابینایان نموده اند فراموش ننموده کامیابی وموفقیت بیشتر شانرا در راه خدمت به بشر از خداوند متعال خواهان اند.

اظہار سپانس

ادارہء نشرات انجمن نابینایان افغانستان از هوتک لیزر کمپیوٹر کہ در قسمت چاپ، دیزاین و نشر بموقع مجله روشندان ما را یاری رسانیده و همچنان از خواہر خوب ما فریدہ جان کہ نسخہ ہای مجلہ را بہ خط نابینائی طبع و تہیہ نمودہ اند تشکر و سپاسگذاری نمودہ موفقیت ہای ہر چہ بیشتر شان را از خداوند متعال خواہان است.

ستاسو لیکونو تہ سترگی پہ لاریو

زمونر پتہ دا دہ: د افغانستان (ا.ن.ا) پہ کابل او پشاور کی زمونر مرکزونہ

زمونر آدرس پہ پینبور کی

Our Address in Peshawar
Gul Haji Plaza. Fourth Floor Flat No:410
University Town Peshawar, Pakistan
Phons: 841563 & 40861
Fax: (0091)40861
E-mail: aaob @ psh. brain net. pk.

زمونر آدرس پہ کابل کی

Our Address in Kabul
Salangwat, Next to Passport Office
Tels: 30943 or 32286
Kabul, Afghanistan

مدیر مسؤل ----- عبدالباقی بریال

تحت نظر ----- ہیئت تحریر

در نیمه شب ستاره به یغما گرفته ام
یا پردهء سیاه ز دنیا گرفته ام
از پرتو امید و ز انوار آرزو
زیبائی را نگر به تماشا گرفته ام
گر روزمن شب است ز نوری سپیده ها
دامی سیاهی از ره عنقی گرفته ام
در بحر شب که نور نظر ناپدید شد
نا دیده را ساحل دریا گرفته ام
آینهء جمال برایم فروغ دل
فانوس عشق در شب یلدا گرفته ام
در فطرم تو گوئی نهادند داغ دل
چون لاله نقش سینه به صحرا گرفته ام
خوشخان با سروده و تاج غزل بر سر
مستانه باز ساغر صها گرفته ام

کمپوز و چاپ : هوتک لیزر کمپیوتر گل. حاجی پلازا - منزل دوم اطاق ۲۱۳
تلفون: ۴۵۴۶۱ - فاکس: ۴۵۴۶۱